

ChristenUnie Haarlem

Haarlem, 4 mei 2018

Raadsvragen ex artikel 38

Betreft: milieucontroles

Geacht College,

Hierbij stuur ik u een serie schriftelijke vragen over de handhaving van de bepalingen over energiebesparing op grond van de wet milieubeheer waarover afspraken zijn gemaakt in het Energieakkoord in 2013. Aanleiding is een recent bericht in Trouw over de effectiviteit van deze handhaving. Daarnaast hebben wij vragen n.a.v. de rapportages hierover van de Omgevingsdienst IJmond die door het college naar de gemeenteraad zijn gestuurd. De relevante passages uit deze rapportages hebben wij opgenomen in de toelichting bij onze vragen. Bij voorbaat dank voor de beantwoording.

Met vriendelijke groet,

Frank Visser
Fractievoorzitter ChristenUnie Haarlem

Toelichting

Afspraken Energieakkoord

In het Energieakkoord is in 2013 afgesproken dat gemeenten als opdrachtgevers van de omgevingsdiensten prioriteit geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichting in de Wet Milieubeheer. Al 20 jaar zijn bedrijven op grond van de wet milieubeheer namelijk verplicht om alle energiebesparingsmaatregelen te nemen die binnen een redelijke termijn (5 jaar) terugverdiend kunnen worden.

In het Energieakkoord wordt dit verder uitgewerkt door onder meer de volgende afspraken:

- Omgevingsdiensten (voorheen: regionale uitvoeringsdiensten) investeren in verleiden en moderne vormen van handhaving op het gebied van energiebesparing bij bedrijven.
- Gemeenten sluiten op basis van de erkende maatregellijsten lokale overeenkomsten af met vastgoedbedrijven en instellingen. Zo kunnen deze vastgoedbedrijven zich verbinden aan het uitvoeren van de erkende maatregellijsten. Deze overeenkomsten leiden tot lokale en openbare 'groene registers' van bedrijven/organisaties die zich houden aan de wettelijke plichten zoals geformuleerd in de Wet milieubeheer, en de erkende maatregellijsten als uitgangspunt nemen.

- Vastgoedbedrijven die niet in deze lokale 'groene registers' voorkomen en niet deelnemen aan de meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA3 of opvolger), worden vanuit de omgevingsdiensten aangeschreven op hun energiebesparingsverplichting op basis van de Wet milieubeheer, waarna gehandhaafd zal worden.

Rapportages Omgevingsdienst IJmond

In de bestuursrapportages, het jaarverslag en het uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst IJmond vinden wij over de handhaving slechts de volgende summier informatie:

- *“Voor grote concerns (o.a. datacenter, industriële bedrijven, ziekenhuis) zijn EED-audits beoordeeld, bij de eerstvolgende milieucontrole wordt gecontroleerd of de maatregelen genoemd in het plan van aanpak worden of zijn uitgevoerd. Wat handhaving betreft, er is in een aantal gevallen aangeschreven op het indienen van de EED audit. Er zijn nog geen vooraankondigingen of dwangsommen opgelegd. Op de uitvoering van maatregelen is nog niet actief gecontroleerd. Het bedrijf wordt gevraagd een PvA voor de uitvoering van maatregelen bij de audit te voegen. Bij de eerstvolgende reguliere dan wel aspectcontrole wordt gecontroleerd of het bedrijf zich aan het PvA houdt. Wat maatregelen betreft gaat het in de meeste gevallen om het laaghangend fruit: verlichting, inregeling klimaatinstallaties enz.”¹*
- Er worden over de eerste 8 maanden van 2017 naar aanleiding van bedrijfscontroles op energiebesparende maatregelen in Haarlem 42 overtredingen gemeld. Onduidelijk is echter hoeveel controles er zijn geweest. *“Bij alle bedrijfscontroles worden de bedrijven gecontroleerd op mogelijk toe te passen energiebesparende maatregelen. Voor een aantal branches zijn daarvoor in de wet een aantal erkende maatregelen (dat zijn energiebesparende maatregelen) vastgelegd. Ten behoeve van dataverzameling heeft ODIJ deze erkende maatregelen specifiek in de vorm van checklistvragen vastgelegd. Gesteld kan worden dat na een eerste aanschrijving het bedrijf bijna altijd maatregelen treft om aan de erkende maatregelen te kunnen voldoen. Eén bedrijf is na een eerste hercontrole door ons aangeschreven middels een vooraankondiging voor het niet hebben van energiezuinige verlichting. Dit traject loopt nog”²*
- In het uitvoeringsprogramma 2018 is een datalogger estafette aangekondigd. Hierbij wordt het stookgedrag van bedrijven onder de loep genomen en tevens gecontroleerd of de erkende maatregelen zijn toegepast. De meest recente bestuursrapportage 2017 meldt hierover: *“De datalogger is bij vier bedrijven geplaatst. Gesteld kan worden na analyse van de verkregen gegevens, dat in bijna alle gevallen de klimaatregeling van de gebouwen niet goed staat ingeregeld, waardoor de betreffende gebouwen ook worden verwarmd op tijdstippen dat er geen warmtebehoefte is. Binnenkort komt een groter aantal dataloggers beschikbaar en komt het stookseizoen weer op gang. In de*

¹ Bestuursrapportage 2017 januari tot en met augustus, Omgevingsdienst IJmond, paragraaf 4.4.5.7.1

² Bestuursrapportage 2017 januari tot en met augustus, Omgevingsdienst IJmond, Paragraaf 4.4.5.8

*Waarderpolder zal dan continue één datalogger in omloop zijn.*³

Resultaten

Op het eerste gezicht lijken de resultaten van bedrijven ten aanzien van energiebesparing in de duurzaamheidsmonitor 2016 nog positief. Al 5 jaar op rij is er sprake van een daling van de CO2-uitstoot. Echter de daling lijkt vooral te komen door het verminderen van het aantal zakelijke adressen in deze periode. Gemiddeld per adres blijft het gebruik van gas en elektra namelijk vrijwel gelijk.

Handhaving van de verplichtingen van de wet milieubeheer kan bijdragen aan energiebesparing door bedrijven. In het uitvoeringsprogramma 2017 van de Omgevingsdienst worden zorgen uitgesproken over het krijgen van inzicht in de bereikte effecten bij bedrijven. *“Kwantificering van gerealiseerde CO2-reductie/energiebesparing door vergunningverlening, toezicht en handhaving blijft een uitdaging, bijvoorbeeld vanwege factoren als groei van de onderneming of wijziging van de bedrijfsactiviteiten. Tot op heden bestaat er weinig zicht op de bereikte effecten middels toezicht en handhaving op energieprestaties bij bedrijven. De rapportages over toezicht en handhaving richten zich vooral op output over aantallen bezoeken en concrete handhavingsschappen. Waar de raad van Haarlem meer en meer concrete uitkomsten wil zien, is welke effecten toezicht en handhaving hebben op het bereiken van energieprestaties bij bedrijven, daar waar juist de grootste opgave ligt. Eind 2017 wordt gerapporteerd over de inspanningen die zijn geleverd om bedrijven te informeren over verplichtingen met betrekking tot het energiebesparing (EED, Wm etc.), de maatregelen die in dat kader zijn getroffen door bedrijven en in welke gevallen er is overgegaan tot handhaving. Waar mogelijk worden deze inspanningen vertaald naar de gerealiseerde energiebesparing”.*⁴

Opmerkelijk genoeg staat deze zorg niet meer benoemd in het uitvoeringsprogramma 2018 dat recent naar de gemeenteraad is gestuurd.

Praktische problemen bij handhaving

Het Dagblad Trouw meldt deze week dat de handhaving op rendabele energiebesparingsmaatregelen door bedrijven een farce dreigt te worden omdat praktische problemen en privacyregels effectieve controle in de weg staan. De ChristenUnie-fractie wil daarom graag weten wat de situatie in Haarlem is. Voor zover wij weten is de gemeenteraad namelijk nooit geïnformeerd over het feit dat er problemen zouden zijn met de handhaving.

Vragen

De ChristenUnie-fractie wil graag weten of er effectief gehandhaafd wordt in Haarlem, wat hiervan de resultaten zijn en welke maatregelen het college gaat nemen om deze handhaving te verbeteren.

1. Welke investeringen heeft de omgevingsdienst gedaan in verleiden en moderne vormen van handhaving op het gebied van energiebesparing bij bedrijven n.a.v. de afspraak in het Energieakkoord?

³ Bestuursrapportage 2017 januari tot en met augustus, Omgevingsdienst IJmond, Paragraaf 4.4.5.9

⁴ Uitvoeringsprogramma 2017 <http://jaarverslag.odijmond.nl/uitvoeringsprogramma-2017/gemeentespecifieke-uitvoering/omgevingsrecht/>

2. Heeft de gemeenten conform afspraak in het Energieakkoord op basis van de erkende maatregellijsten overeenkomsten gesloten met vastgoedbedrijven en instellingen? Zo ja, wat is op hoofdlijnen de inhoud van deze overeenkomsten? Zo nee, wat is daarvan de reden?
3. Is er inmiddels conform de afspraak een lokaal en openbaar “groen register” van bedrijven en organisaties die zich houden aan de wettelijke plichten zoals geformuleerd in de Wet milieubeheer? Zo ja, waar kunnen wij dit register vinden? Zo nee, wanneer realiseert het college dit register? Deelt het college de mening dat zo’n register bedrijven kan verleiden meer maatregelen te nemen?
4. Hoeveel bedrijven zijn in 2017 aangeschreven op het niet ingediend hebben van de verplichte vierjaarlijkse energie-audit voor grote concerns? Hebben alle grotere concerns in Haarlem die daartoe verplicht zijn inmiddels een energie-audit opgeleverd? Op welke termijn zullen deze concerns gecontroleerd worden op het uitvoeren van de maatregelen uit de energie-audit?
5. Hoeveel bedrijfscontroles in de periode januari-augustus 2017 hebben er toe geleid dat er 42 overtredingen zijn geregistreerd t.a.v. energiebesparing (of te wel: bij welk percentage bedrijven is een overtreding geconstateerd)? Zijn inmiddels de cijfers voor heel 2017 beschikbaar?
6. Welk percentage bedrijven in Haarlem dat valt onder de werking van de verplichting van de wet milieubeheer is inmiddels gecontroleerd op het uitvoeren van de rendabele energiebesparingsmaatregelen?
7. Is de omgevingsdienst inmiddels wel in staat de realiseerde CO2-reductie/energiebesparing door vergunningverlening, toezicht en handhaving te kwantificeren aangezien de zorgen daarover wel genoemd staan in het uitvoeringsprogramma 2017, maar niet meer in het uitvoeringsprogramma 2018? Zo ja, wat zijn die effecten? Zo nee, wat gaat u doen om deze effecten wel inzichtelijk te maken?
8. Kent u het bericht “Milieucontroleurs hebben niet de benodigde informatie om hun werk te kunnen doen”?⁵
9. Herkent u het beeld in het artikel van Trouw dat het uitpluizen van allerlei openbare registers en het in beeld brengen van het energieverbruik van bedrijven uiterst tijdrovend is waardoor voor effectieve controle laat staan voor handhaving tijd ontbreekt?
10. In de duurzaamheidsmonitor 2016 van de gemeente staat dat de uitstootgegevens voor bedrijven nauwkeurig zijn omdat deze gebaseerd zijn op metergegevens. Klopt het dat de gemeente deze gegevens alleen cumulatief heeft voor alle bedrijven, maar niet per bedrijf hierover kan beschikken i.v.m. privacyregels in de Elektriciteits- en Gaswet zoals gesteld in Trouw? Zo ja, wat betekent dit voor toezicht en handhaving in Haarlem?
11. Deelt u de mening dat milieucontroleurs momenteel niet de benodigde informatie hebben om t.a.v. de verplichtingen in de wet milieubeheer voor energiebesparing door bedrijven op een efficiënte en effectieve manier hun werk te doen? Zo ja, heeft u dit knelpunt al aan de orde gesteld bij de Rijksoverheid?

⁵ <https://www.trouw.nl/groen/milieucontroleurs-hebben-niet-de-benodigde-informatie-om-hun-werk-te-kunnen-doen~a257a94d/>